

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2015-03-24

Nr. 4R-724-(1.17)

DĖL PATIKSLINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3, 4, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 10 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Teisėjų tarybai per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinę sistemą yra pateiktas derinimui Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos parengtas Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo galios įstatymo projektas, kuriam išvadas Teisėjų taryba turėtų pateikti iki 2015 m. kovo 31 d.

Teikiame Teisėjų tarybos posėdyje svarstyti Nacionalinės teismų administracijos parengto Teisėjų tarybos rašto „Dėl patikslinto Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto“ Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai projektą.

Be to, pridedame žiniai Nacionalinės teismų administracijos parengtą Teisėjų valstybinių pensijų dydžių skirtumo preliminarų paskaičiavimą pagal patikslintą Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą bei pateikto derinti įstatymo projekto aiškinamąjį raštą bei projekto lyginamąjį variantą.

PRIDEDAMA:

1. Teisėjų tarybos rašto „Dėl patikslinto Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto“ projektas, 4 lapai;

2. Teisėjų valstybinių pensijų dydžių skirtumo preliminarus paskaičiavimas pagal patikslintą Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą, 8 lapai;

3. Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto aiškinamasis raštas, 8 lapai;

4. Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

Direktorė

Reda Molienė

Ernesta Sakalauskienė, tel. (8 5) 251 4295, trumpasis tel. 7012, el. p. ernesta.sakalauskiene@teismai.lt

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2015-03-

Nr. 36P-

I

DĖL PATIKSLINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3, 4, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 10 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Teisėjų taryba, apsvarsčiusi Teisingumo ministerijos pateiktą patikslintą Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), įvertinusi teismų ir teisėjų pateiktas pastabas, pritardama Įstatymo projekto tikslui – nustatyti Lietuvos Respublikos Konstituciją atitinkantį teisėjų valstybinių pensijų apskaičiavimo ir mokėjimo teisinį reguliavimą, teikia nuomonę dėl patikslintame Įstatymo projekte siūlomų numatyti šį tikslą įgyvendinančių teisinio reguliavimo priemonių.

Dėl teisėjų valstybinių pensijų apskaičiavimui taikomo bazinio dydžio

Konstitucinis Teismas 2015 m. sausio 14 d. sprendimu Nr. KT1-S1/2015 „Dėl Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo nuostatų, susijusių su teisėjų valstybinėmis pensijomis, išaiškinimo“ (toliau – Konstitucinio Teismo sprendimas) išaiškino, kad, įstatymų leidėjui pertvarkant teisėjų valstybinių pensijų sistemą, negali būti sumažintas įstatymais nustatytas teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygis. Sprendime konstatuota, kad įstatymu nustatyta teisėjų valstybinė pensija nėra savitikslių ir pagal Konstituciją nėra vertinama kaip privilegija – tokios garantijos nustatymas siejamas su ypatingu konstituciniu teisėjo statusu, visų pirma Konstitucijoje (jos 109 straipsnyje) nustatytu teisėjo nepriklausomumo reikalavimu. Teisėjų socialinės (materialinės) garantijos, kurios teisėjams yra nustatytos, kai nutrūksta jų įgaliojimai, yra viena iš teisėjų nepriklausomumo užtikrinimo priemonių. Tik suteikiant realias, o ne nominalias, konstitucinį teisėjo statusą ir jo orumą atitinkančias socialines (materialines) garantijas ateičiai (pavyzdžiui, teisėjo pensiją) galima užtikrinti, kad teisėjai, vykdydami teisingumą, nepatirtų įstatymų leidžiamosios ar vykdomosios valdžios sprendimų įtakos, kišimosi į teisėjo veiklą.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybinių pensijų įstatyme nustatytas valstybinių pensijų bazės dydis nėra tiesiogiai siejamas su šalyje vykstančiais ekonominiais pokyčiais. Atsižvelgiant į Konstitucinio teismo išaiškinimus, manytina, kad, apskaičiuojant teisėjų valstybines pensijas bei siekiant užtikrinti teisėjų socialinės (materialinės) garantijas, pensijų bazės dydis turi būti priklausomas nuo šalies pragyvenimo lygio ir atitinkamai susietas ne su valstybinių pensijų baze, tačiau su kitais dydžiais, pavyzdžiui, valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) baziniu dydžiu, nustatomu metams Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų ir valstybės tarnautojų pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio įstatymu.

Dėl perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos didinimo

Projekto rengėjai Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje siūlo nustatyti, kad tuo atveju, jei pagal siūlomą įstatymą perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos dydis yra mažesnis už tam pensijos gavėjui iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės pensijos dydį, pensijos gavėjui skiriama iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos teisėjų valstybinės pensijos dydžio teisėjų valstybinė pensija, kuri mokama iki 2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ją proporcingai didinant iki teisėjų valstybinės pensijos dydžio, apskaičiuoto vadovaujantis įstatymo nuostatomis.

Manytina, kad toks reguliavimas neatitinka konstitucinės doktrinos nuostatų. Atkreiptinas dėmesys, kad Konstitucinio Teismo sprendime pažymėta, jog, paisant Konstitucijos (konstitucinio teisėjo ir teismų nepriklausomumo principo, teisėjo socialinių (materialinių) garantijų realumo imperatyvo, teisėjų vienodo teisinio statuso), negalimas toks teisinis reguliavimas, kuriuo būtų nustatytos iš esmės skirtingo dydžio teisėjų pensijos asmenims, turintiems tokį patį teisėjo darbo stažą tos pačios teismų sistemos toje pačioje grandyje, kad ir kada teisėjo pensija jiems būtų paskirta. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog nėra jokių teisiškai pagrįstų argumentų mokėti teisėjų valstybinės pensijos gavėjui mažesnę pensiją, nei ta, kuri būtų apskaičiuota vadovaujantis įstatymo nuostatomis.

Dėl perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos mažinimo

Projekto rengėjai Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje siūlo nustatyti, kad tuo atveju, jei pagal siūlomą įstatymą perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos dydis yra didesnis už tam pensijos gavėjui iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės pensijos dydį, pensijos gavėjui skiriama iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos teisėjų valstybinės pensijos dydžio teisėjų valstybinė pensija, kuri mokama iki 2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ją proporcingai mažinant iki teisėjų valstybinės pensijos dydžio, apskaičiuoto vadovaujantis įstatymo nuostatomis.

Konstitucinio Teismo nutarimuose ne kartą buvo pažymėta, kad iš Konstitucijoje įtvirtinto teisėjo ir teismų nepriklausomumo principo kyla draudimas mažinti įstatymu nustatytą teisėjų socialinių (materialinių) garantijų, įskaitant tų, kurios teisėjams yra nustatytos (taikomos), kai nutrūksta jų įgaliojimai, lygį. Kita vertus, šis draudimas nėra absoliutus: mažinti socialinių (materialinių) garantijų, kurios teisėjams yra nustatytos (taikomos), kai nutrūksta jų įgaliojimai, lygį galima tik įstatymu, tai daryti galima tik laikinai – kol valstybės ekonominė ir finansinė būklė yra itin sunki; tačiau tokiu mažinimu neturi būti sudaroma prielaidų kitoms valstybės valdžios institucijoms, jų pareigūnams pažeisti teismų nepriklausomumą. Priešingu atveju, jei teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygis galėtų būti mažinamas ir kitais atvejais, t. y. kai valstybėje nėra susiklosčiusi itin sunki ekonominė, finansinė padėtis, kiltų grėsmė teisėjų nepriklausomumui; kitaip tariant, būtų sukurtos prielaidos įstatymų leidžiamosios ar vykdomosios valdžios sprendimais daryti įtaką teisėjams, priimti tokius sprendimus, kuriais teisėjų socialinės (materialinės) garantijos būtų mažinamos darant spaudimą dėl sprendimų vykdant teisingumą, didinti korupcijos riziką. Konstitucinis Teismas tai pat nurodė, jog tai nereiškia, kad teisėjų valstybinių pensijų sistema negali būti pertvarkoma ar negali būti keičiamos teisėjų valstybinių pensijų skyrimo ar mokėjimo taisyklės, kad šios pensijos negali būti pakeistos kitokiomis socialinėmis (materialinėmis) garantijomis. Tačiau įstatymų leidėjo diskreciją šioje srityje saisto iš Konstitucijoje įtvirtinto teisėjo ir teismų nepriklausomumo principo kylantis minėtas reikalavimas nemažinti bendro teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygio.

Atsižvelgiant į teisėtų lūkesčių apsaugos principą, kurio užtikrinimo svarbą akcentavo Teisėjų taryba 2014-01-31 Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai pateiktame rašte Nr. 36P-35-(7.1.10) „Dėl Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto“, jei pagal Įstatymo projekte nurodytą formulę perskaičiuota teisėjų valstybinė pensija taptų mažesnė nei prieš tai paskirtoji, iki įstatymo įsigaliojimo gaunama pensija turėtų būti mokama tol, kol taps mažesnė už pensijos dydį apskaičiuota vadovaujantis įstatymo nuostatomis..

Dėl teisėjų darbo stažo teisėjų valstybinei pensijai gauti skaičiavimo

Pagal Įstatymo projekte nurodomą naują pensijos apskaičiavimo reglamentavimą teisėjo darbo stažas apskaičiuojamas kiekviename teisme, jei buvo dirbta skirtinguose teismuose, atskirai ir į bendrą teisėjų darbo stažą nesumuojamas. Įstatymo projekto rengėjai konkrečiai neapibrėžė stažo skaičiavimo laiko vienetų. Pastebėtina, kad vadovaujantis šiuo metu nusistovėjusia praktika iki pilnai išdirbtų metų skaičiaus apvalinant teisėjo darbo stažą kiekviename teisme, galima situacija, kai į stažą nebus įskaičiuoti net keli teisėjo išdirbti metai. Siekiant sumažinti stažo skaičiavimo apvalinimo paklaidas ir užtikrinti nepilnų metų įskaitymą į teisėjų darbo stažą teisėjų valstybinei pensijai gauti yra būtina aiškiai apibrėžti stažo skaičiavimo laiko vienetus bei atitinkamai pakoreguoti Įstatymo projekte nurodytą formulę. Šiuo atveju Teisėjų tarybos nuomone tikslinga teisėjų darbo stažą teisėjų valstybinei pensijai gauti skaičiuoti mėnesiais arba atitinkamomis metų dalimis.

Dėl teisės gauti teisėjų valstybinę pensiją anksčiau nei sukako senatvės pensijos amžius

Teisėjų taryba pakartotinai atkreipia dėmesį ir į tai, kad keičiant galiojantį teisėjų valstybinių pensijų teisinį reguliavimą turėtų būti ne tik užpildomos teisinio reguliavimo spragos, bet atliekamas jo kompleksiškas peržiūrėjimas ir papildymas, siekiant užtikrinti vieningą tokio pobūdžio teisinių santykių reguliavimą. Šiuo aspektu, pavyzdžiui, turėtų būti svarstoma galimybė nustatyti įstatyme teisę teisėjams gauti valstybinę pensiją anksčiau nei sukako senatvės pensijos amžius tais atvejais, kai teisėjas atleidžiamas iš pareigų dėl sveikatos būklės, analogiškai kaip ir pareigūnams, turintiems teisę gauti netekto darbingumo pensiją pagal Pareigūnų ir karių valstybių pensijų įstatymą. Pagal pareigų specifiką ir sudėtingumą teisėjo pareigos yra ne mažiau sudėtingos nei pareigūnų, dirbančių policijoje, prokuratūroje ir kitose institucijose. Teisėjo pareigas einančiam asmeniui priskirtinos analogiškos rizikos, susijusios su fizinės ir psichinės sveikatos pablogėjimu, gebėjimais tinkamai atlikti einamas pareigas ir pan. Siūlytina įvertinti, ar panašiose teisinėse padėtyse esantiems asmenims taikomas skirtingas teisinis reguliavimas suderinamas su Konstitucijoje įtvirtintu asmenų lygiateisiškumo principu.

Pirmininkas

Egidijus Laužikas

**Teisėjų valstybinių pensijų (toliau – TVP) dydžių skirtumo preliminarus paskaičiavimas
pagal patikslintą Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir
10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau - Įstatymo projektas)**

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
* TVP dydis apskaičiuotas pagal formulę $P = B \times ((S_1 \times K_1) + (S_2 \times K_2) + (S_3 \times K_3) + (S_4 \times K_4) + (S_5 \times K_5) + (S_6 \times K_6))$ kurioje: P - teisėjų valstybinių pensijų dydis eurai (4 stulpelis) B - valstybinių pensijų bazė (58 Eur) S - asmens darbo teisėjų stažas K - TVP apskaičiavimo koeficientas					Teisėjų valstybinių pensijų apskaičiavimo koeficientai (patikslinti)							
					K ₁ 1,63	K ₂ 1,06	K ₃ 1,03	K ₄ 1,01	K ₅ 0,95	K ₆ 0,78	K ₆ 0,78	K ₆ 0,78
					Stažas (metais)							
					S ₁	S ₂	S ₃	S ₄	S ₅	S ₆	S ₆	S ₆
1.	319,99	92,68	368,88	276,20		6						
2.	1.437,20	416,24	407,16	-9,08						9		
3.	1.380,78	399,90	497,64	97,74						11		
4.	1.869,82	541,54	452,40	-89,14						4	3	3
5.	2.208,73	639,69	1.173,92	534,23		11				11		
6.	1.457,31	422,07	497,64	75,57						11		
7.	813,06	235,48	316,68	81,20						7		
8.	1.295,32	375,15	497,64	122,49						11		
9.	908,42	263,10	275,50	12,40					5			
10.	1.770,99	512,91	511,56	-1,35					6	4		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apilytinių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
11.	1.142,44	330,87	456,46	125,59					5	4		
12.	744,94	215,75	361,92	146,17						8		
13.	1.772,84	513,45	527,22	13,77					3	8		
14.	1.637,23	474,17	542,88	68,71						12		
15.	524,29	151,84	361,92	210,08						8		
16.	3.224,88	933,99	638,00	-295,99		1			8	3		
17.	2.688,01	778,50	627,56	-150,94					4	9		
18.	676,09	195,81	226,20	30,39						5		
19.	1.043,91	302,34	452,40	150,06						10		
20.	1.988,88	576,02	588,12	12,10						13		
21.	3.603,60	1.043,67	633,36	-410,31						14		
22.	3.623,78	1.049,52	678,60	-370,92						15		
23.	3.751,54	1.086,52	678,60	-407,92						15		
24.	1.209,61	350,33	452,40	102,07						10		
25.	1.474,41	427,02	375,84	-51,18					6	1		
26.	1.179,30	341,55	452,40	110,85						10		
27.	2.092,20	605,94	678,60	72,66						15		
28.	1.443,09	417,95	542,88	124,93						12		
29.	1.580,30	457,69	440,80	-16,89					8			
30.	3.441,84	996,83	757,48	-239,35					8	7		
31.	1.714,35	496,51	551,00	54,49					10			

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
32.	4.629,55	1.340,81	1.045,16	-295,65		17						
33.	1.862,93	539,54	633,36	93,82						14		
34.	4.568,69	1.323,18	1.045,16	-278,02		17						
35.	2.801,14	811,27	491,84	-319,43					4	6		
36.	3.276,25	948,87	723,84	-225,03						16		
37.	4.108,88	1.190,01	934,96	-255,05		13				3		
38.	1.981,74	573,95	495,90	-78,05					9			
39.	5.010,29	1.451,08	1.045,16	-405,92		17						
40.	2.452,55	710,31	769,08	58,77						17		
41.	6.235,76	1.806,00	1.342,70	-463,30	9	8						
42.	3.873,46	1.121,83	783,00	-338,83					6	10		
43.	2.626,42	760,66	769,08	8,42						17		
44.	4.050,67	1.173,16	1.045,16	-128,00		17						
45.	2.443,01	707,54	606,10	-101,44					11			
46.	2.975,52	861,77	602,04	-259,73					6	6		
47.	3.919,55	1.135,18	1.134,48	-0,70	12							
48.	4.371,30	1.266,02	842,16	-423,86					12	4		
49.	2.878,57	833,69	661,20	-172,49					12			
50.	2.856,65	827,34	814,32	-13,02						18		
51.	3.040,16	880,49	747,62	-132,87					7	8		
52.	1.086,04	314,54	452,40	137,86						10		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Išstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
53.	4.605,67	1.333,89	922,20	-411,69		15						
54.	1.147,60	332,37	567,24	234,87	6							
55.	2.069,73	599,44	678,60	79,16						15		
56.	5.044,65	1.461,03	1.135,06	-325,97			19					
57.	1.866,64	540,62	588,12	47,50						13		
58.	5.016,37	1.452,84	912,92	-539,92					10	8		
59.	3.150,86	912,55	716,20	-196,35					13			
60.	1.509,03	437,05	497,64	60,59						11		
61.	4.671,69	1.353,01	1.027,18	-325,83					17	2		
62.	2.993,65	867,02	814,32	-52,70						18		
63.	1.500,98	434,71	407,16	-27,55						9		
64.	4.398,04	1.273,76	859,56	-414,20						19		
65.	3.641,51	1.054,65	678,60	-376,05						15		
66.	2.473,63	716,41	769,08	52,67						17		
67.	3.635,90	1.053,03	826,50	-226,53					15			
68.	3.537,26	1.024,46	826,50	-197,96					15			
69.	4.393,38	1.272,41	1.102,00	-170,41					20			
70.	3.026,62	876,57	678,60	-197,97						15		
71.	3.150,85	912,55	716,30	-196,25					13			
72.	1.374,91	398,20	542,88	144,68						12		
73.	1.406,94	407,48	542,88	135,40						12		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
74.	3.732,42	1.080,98	839,26	-241,72		2			13			
75.	4.105,15	1.188,93	839,26	-349,67		2			13			
76.	1.811,41	524,62	1.258,02	733,40	9					9		
77.	1.235,95	357,96	542,88	184,92						12		
78.	1.735,69	502,69	814,32	311,63						18		
79.	2.869,18	830,97	814,32	-16,65						18		
80.	4.771,95	1.382,05	1.291,08	-90,97		21						
81.	1.193,21	345,58	497,64	152,06						11		
82.	3.896,01	1.128,36	1.157,10	28,74					21			
83.	3.567,63	1.033,26	1.046,90	13,64					19			
84.	4.787,95	1.386,69	1.291,08	-95,61		21						
85.	4.222,95	1.223,05	1.062,56	-160,49					16		4	0
86.	2.439,41	706,50	723,84	17,34						16		
87.	776,34	224,84	316,68	91,84						7		
88.	3.032,23	878,19	950,04	71,85						21		
89.	3.213,91	930,81	881,60	-49,21					16			
90.	2.932,38	849,28	950,04	100,76						21		
91.	3.187,93	923,29	723,84	-199,45						16		
92.	4.037,92	1.169,46	1.041,68	-127,78			12	4		2		
93.	2.503,69	725,12	678,60	-46,52						15		
94.	2.311,17	669,36	600,30	-69,06			3		6	2		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
95.	1.760,93	510,00	542,88	32,88						12		
96.	2.860,32	828,41	881,60	53,19					16			
97.	2.408,58	697,57	665,84	-31,73			1		11			
98.	3.515,73	1.018,23	923,36	-94,87				12	4			
99.	3.164,65	916,55	1.138,54	221,99			13				4	4
100.	2.603,64	754,07	769,08	15,01						17		
101.	2.768,17	801,72	814,32	12,60						18		
102.	3.772,20	1.092,50	1.117,66	25,16					17	4		
103.	3.756,92	1.088,08	1.172,76	84,68					18	4		
104.	3.687,61	1.068,01	1.072,42	4,41					17	3		
105.	3.219,87	932,54	967,44	34,90		15				1		
106.	2.706,93	783,98	991,80	207,82					18			
107.	6.063,91	1.756,23	1.650,10	-106,13	9	13						
108.	3.011,35	872,15	814,32	-57,83						18		
109.	3.552,91	1.028,99	1.040,52	11,53						23		
110.	3.613,04	1.046,41	889,14	-157,27					3	16		
111.	3.726,99	1.079,41	1.113,60	34,19					12	10		
112.	3.809,22	1.103,23	1.172,76	69,53					18	4		
113.	2.859,30	828,11	769,08	-59,03						17		
114.	3.542,25	1.025,91	1.003,40	-22,51					10	10		
115.	1.936,46	560,84	633,36	72,52						14		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuotas pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apilykinių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
116.	3.746,79	1.085,15	1.082,28	-2,87					18	2		
117.	2.930,10	848,62	904,80	56,18						20		
118.	3.840,51	1.112,29	1.360,68	248,39	3	2		5	12	0		
119.	3.960,18	1.146,95	1.414,04	267,09		23						
120.	3.551,73	1.028,65	1.172,76	144,11					18	4		
121.	3.714,98	1.075,93	1.088,08	12,15					14	7		
122.	3.927,28	1.137,42	991,80	-145,62					18	0		
123.	3.178,04	920,42	1.040,52	120,10						23		
124.	3.605,38	1.044,19	1.042,26	-1,93				10	5			4
125.	1.526,89	442,22	542,88	100,66						12		
126.	4.388,72	1.271,06	1.527,14	256,08	9	11						
127.	3.676,25	1.064,72	1.227,86	163,14					19	4		
128.	2.067,38	598,76	633,36	34,61						14		
129.	3.058,14	885,70	922,20	36,50		15						
130.	3.952,07	1.144,60	1.276,00	131,40		14		4		4		
131.	3.487,64	1.010,09	1.072,42	62,33					17	3		
132.	2.372,16	687,03	688,46	1,43					1	14		
133.	3.744,92	1.084,60	1.137,38	52,78					19	2		
134.	3.530,30	1.022,45	1.089,82	67,37					5	18		
135.	2.633,83	762,81	678,60	-84,21						15		
136.	2.849,99	825,41	950,04	124,63						21		

Eil. Nr.	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) LT	Paskirtos TVP dydis (1 mėn.) EUR	TVP dydis (1 mėn.) apskaičiuot as pagal Įstatymo projektą EUR*	TVP dydžių skirtumas (4 – 3) EUR	Konstitucinis teismas	Lietuvos Aukščiausiasis Teismas	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas	Lietuvos apeliacinis teismas	Apygardų ir apygardų administraciniai teismai	Apylinkių teismai	Lietuvos Respublikos valstybinis arbitražas	Ukinis teismas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
137.	2.508,02	726,37	723,84	-2,53						16		
138.	2.679,10	775,92	859,56	83,64						19		
139.	2.759,54	799,22	826,50	27,28					15			
140.	4.023,87	1.165,39	1.388,52	223,13		19			4			
141.	3.498,02	1.013,10	1.066,04	52,94		3			16			
142.	3.052,90	884,18	904,80	20,62						20		
143.	3.584,91	1.038,26	938,44	-99,82					8	11		
144.	2.197,81	636,53	716,30	79,77					13			
145.	3.225,95	934,30	1.085,76	151,46						24		
146.	2.752,85	797,28	850,86	53,58	9							
VISO	420.415,90	121.760,86	118.486,94	-3.273,92								

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3, 4, 5 IR 6
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 10 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2010 m. birželio 29 d. nutarimu pripažino, kad Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio nuostatos, reguliuojančios teisėjų valstybinių pensijų dydį, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Šis Konstitucinio Teismo nutarimas įsigaliojo 2010 m. lapkričio 16 d. Minėto nutarimo pagrindu teismuose prasidėjo teisminiai procesai dėl teisėjų valstybinių pensijų nepriemokų priteisimo, taip pat teisėjų valstybinių pensijų mokėjimo vadovaujantis šio Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatomis. Teismai, sprendami šias bylas, įpareigojo Nacionalinę teismų administraciją mokėti vadovaujantis 2010 m. birželio 29 d. Konstitucinio Teismo nutarimo nuostatomis perskaičiuotą teisėjų valstybinę pensiją, kuri turi būti apskaičiuojama netaikant Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodyto pensijų dydžio ribojimo, taip pat atsižvelgiant į ypatingą Konstitucinio Teismo teisėjų statusą įpareigojant jiems mokėti pagal galiojančias Teismų įstatymo nuostatas galimą maksimalią teisėjų valstybinę pensiją, t.y. 45 procentus teisėjo per paskutinius 5 metus gauto darbo užmokesčio vidurkio, taip pat priteisė dėl antikonstituciniu pripažinto teisinio reguliavimo susidariusią teisėjų valstybinių pensijų nepriemoką.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo pirmininko Gintaro Kryževičiaus 2014 m. vasario 18 d. prašymu Konstitucinis Teismas 2015 m. sausio 14 d. sprendime Nr. KT1-S1/2015 pateikė kai kurių savo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus nuostatų išaiškinimą. Minėtame išaiškiniame Konstitucinis Teismas akcentavo draudimą mažinti įstatymų nustatytą teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygį, būtinybę suteikti teisėjams ne nominalias, o realias, konstitucinį teisėjų statusą ir jo orumą atitinkančias socialines garantijas. Šiame išaiškiniame Konstitucinis Teismas, be kita ko, taip pat akcentavo teisėjų vienodo teisinio statuso principą, pagal kurį negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuriuo būtų sudarytos prielaidos mokėti iš esmės skirtingo dydžio teisėjų pensijas asmenims, turintiems tokį patį teisėjo darbo stažą tos pačios teismų sistemos toje pačioje grandyje, kad ir kada teisėjo pensija jiems būtų paskirta.

Atsižvelgiant į po Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo paskelbimo teismų dėl teisėjų valstybinių pensijų nepriemokų priteisimo priimamus sprendimus, taip pat į 2013 metais skirtą papildomą finansavimą Nacionalinės teismų administracijos biudžeto programai „Teismų savivaldos aptarnavimas ir veiklos užtikrinimas“ įgyvendinti, 2013 m. sausio 22 d. buvo priimtas Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus įsakymas „Dėl teisėjų valstybinių pensijų“ Nr. 9FB-1-(4.46), kuriuo nurodyta nuo 2013 m. sausio 1 d. apskaičiuojant teisėjų valstybines pensijas netaikyti prieštaraujančiu Konstitucijai pripažinto Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nurodyto pensijos dydžio ribojimo, taip pat skaičiuojant teisėjų valstybinę pensiją pagal šio įsakymo priedą įskaityti kiekvienus teisėjo darbo metus.

Teisingumo ministerijos turimais duomenimis, vidutinis 2014 metais teisėjams išmokėtos valstybinės pensijos dydis buvo maždaug 2880 Lt. (834 eurai), o maksimali mokamos teisėjų valstybinės pensijos suma, mokama Konstituciniame Teisme ir Lietuvos Aukščiausiajame Teisme dirbusiam teisėjui, siekia 6236 Lt. (1806 eurus). Atkreiptinas dėmesys, kad 2010 metais, iki Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo įsigaliojimo, maksimali teisėjams išmokėta valstybinės pensijos suma buvo 1369 Lt. (397 eurai).

Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo Nr. IX-1011 3, 4, 5 ir 6 straipsnių pakeitimo ir 10 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) parengimą taip pat paskatino Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarimo, kuriuo

prieštaraujančiomis Lietuvos Respublikos Konstitucijai buvo pripažintos Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 4 straipsnio 6 punkto nuostatos, priėmimas.

Įstatymo projektas parengtas siekiant užpildyti po Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo įsigaliojimo atsiradusią Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo spragą ir nustatyti su Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje suformuluotomis doktrininėmis nuostatomis suderinamą teisėjų valstybinių pensijų apskaičiavimo ir mokėjimo teisinį reguliavimą. Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktuose įtvirtintą laisvo asmenų judėjimo principą, Įstatymo projektu taip pat siūloma atsisakyti galiojančių teisėjų valstybinės pensijos skyrimo ir mokėjimo ribojimų, susijusių su teisėjų nuolatine gyvenamąja vieta teisėjų valstybinės pensijos skyrimo ir mokėjimo metu.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba 2012 m. gruodžio 19 d. priėmė protokolinių sprendimą, kuriuo kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo, kuriuo kai kurios Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo nuostatos pripažintos prieštaraujančiomis Konstitucijai, įgyvendinimo.

Įstatymo projektą parengė Teisingumo ministerija.

3. Dabartinis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reguliavimas

Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 punkte numatyta viena iš teisėjų valstybinės pensijos skyrimo sąlygų yra siejama su teisėju, kurie kreipiasi dėl teisėjų valstybinės pensijos skyrimo, nuolatine gyvenamąja vieta Lietuvos Respublikoje. Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 10 straipsnis reguliuoja teisėjų valstybinės pensijos mokėjimą, kai pensijos gavėjas persikelia nuolat gyventi į užsienį: vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis, teisėjų valstybinės pensijos gavėjui, kuriam ši pensija buvo paskirta, persikėlus nuolat gyventi į užsienį, pensija bus toliau mokama, jeigu asmens darbo teisėju Lietuvos Respublikos teismuose stažas yra ne mažesnis kaip 20 metų. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jei persikėlusio nuolat gyventi į užsienį pensijos gavėjo darbo teisėju stažas yra mažesnis negu 20 metų, teisėjų valstybinė pensija išmokama išvykimo mėnesį paskirtos pensijos dydžio už 6 mėnesius į priekį ir toliau nebemokama. Sugrįžusiam iš užsienio teisėjų valstybinės pensijos gavėjui (šio straipsnio 2 dalis) nuolat gyventi Lietuvoje teisėjų valstybinės pensijos mokėjimas atnaujinamas nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo grįžo nuolat gyventi į Lietuvą. Už tuos mėnesius, už kuriuos teisėjų valstybinė pensija buvo išmokėta (šio straipsnio 2 dalis), pensija antrą kartą nemokama.

Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad teisėjų valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio. Minėto įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytas maksimalus teisėjų valstybinės pensijos dydis – 45 procentai darbo užmokesčio vidurkio. Tokio dydžio teisėjų valstybinė pensija mokama asmenims, turintiems teisę gauti teisėjų valstybinę pensiją ir įgijusiems ne mažesnę kaip 20 metų teisėjo darbo stažą. Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka apskaičiuojamas asmenų, turinčių teisę gauti teisėjų valstybinę pensiją, bet įgijusių mažesnę nei 20 metų teisėjo darbo stažą, teisėjų valstybinės pensijos dydis. Šioje dalyje numatyta, kad asmenims, įgijusiems 15 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą, skiriamos pensijos dydis – 35 procentai darbo užmokesčio vidurkio; asmenims, įgijusiems 10 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą, skiriamos pensijos dydis – 20 procentų darbo užmokesčio vidurkio; asmenims, įgijusiems 5 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą skiriamos pensijos dydis – 10 procentų darbo užmokesčio vidurkio. To paties straipsnio 3 dalyje įtvirtintas teisėjų valstybinės pensijos ir pagal kitus įstatymus paskirtų valstybinių bei valstybinių socialinio draudimo pensijų sumos apribojimas: ši suma negali viršyti užpraeito ketvirčio prieš tą mėnesį, už kurį mokama teisėjų valstybinė pensija, Statistikos departamento paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio 1,5 dydžio.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos teisės aktuose įtvirtintą laisvo asmenų judėjimo principą, taip pat į ypatingą teisėjų konstitucinį statusą, manytina, kad Lietuvos Respublika turėtų priimti išipareigojimą skirti ir mokėti teisėjų valstybines pensijas Lietuvos Respublikos piliečiams nepriklausomai nuo jų nuolatinės gyvenamosios vietos teisėjų valstybinės pensijos skyrimo ar mokėjimo metu. Įstatymo projektu siūloma atsisakyti Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 punkte numatyto ribojimo, pagal kurį teisėjų valstybinės pensijos skiriamos tik nuolat Lietuvos Respublikoje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams, taip pat atitinkamai pripažinti netekusiomis galios galiojančias Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 10 straipsnio nuostatas, kuriose nustatyti teisėjų valstybinės mokėjimo pensijos gavėjui persikėlus nuolat gyventi į užsienį ribojimai. Kadangi Įstatymo projekto 5 straipsniu siūlomos pripažinti netekusiomis galios Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 10 straipsnio nuostatos praktikoje nebuvo pritaikytos, taip pat įvertinus sąlyginai nedidelį teisėjų valstybinių pensijų gavėjų skaičių (Nacionalinės teismų administracijos duomenimis, 2015 m. sausio mėnesį teisėjų valstybines pensijas gavo 146 asmenys), darytina prielaida, kad siūlomi pakeitimai žymios įtakos valstybės biudžetui, iš kurio yra mokama teisėjų valstybinė pensija, neturės.

Atsižvelgiant į tai, kad paskelbus Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarimą, kuriuo prieštaraujančiomis Lietuvos Respublikos Konstitucijai buvo pripažintos Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 4 straipsnio 6 punkto nuostatos, numatančios, kad teisėjų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama, jei asmuo turi pajamų, nuo kurių skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, arba gauna valstybinio socialinio draudimo ligos (įskaitant ir darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės), profesinės rehabilitacijos pašalpas ar nedarbo socialinio draudimo išmokas, šios nuostatos negali būti taikomos, Įstatymo projekto 2 straipsniu siūloma Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 4 straipsnio 6 punktą pripažinti netekusiu galios.

Įvertinus Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarime, taip pat kituose Konstitucinio Teismo nutarimuose suformuotą Konstitucinio Teismo jurisprudenciją dėl teisėjų materialių garantijų pasibaigus teisėjo kadencijai, Įstatymo projekte Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnyje numatytas teisėjų valstybinių pensijų apskaičiavimo ir mokėjimo taisyklės siūloma keisti iš esmės.

Konstitucinis Teismas 2010 m. birželio 29 d. nutarime konstatavo, kad „<...> jeigu būtų nustatytas toks teisinis reguliavimas, kad minėtų teisėjo socialinių (materialinių) garantijų dydis būtų apskaičiuojamas pagal dėl valstybėje susiklosčiusios itin sunkios ekonominės, finansinės padėties laikinai sumažintus teisėjų atlyginimus, tai neatitiktų iš Konstitucijos, inter alia konstitucinio teisinės valstybės principo, kylančių lygiateisiškumo, teisingumo imperatyvų.“ Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad Konstitucinio Teismo 2013 m. liepos 1 d. nutarimu prieštaraujančiu Konstitucijai pripažintas Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymų priedėlis, kuriame nustatyti dėl sunkios ekonominės, finansinės padėties sumažinti teisėjų pareiginės algos (atlyginimo) koeficientai (tiek, kiek tokiu teisinio reguliavimu neproporcingai sumažinti teisėjų atlyginimai). Kartu pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas buvo priimtas tik 2008 m. lapkričio 6 d. (įsigaliojo 2008 m. lapkričio 15 d.). Teisėjų darbo apmokėjimas iki šio įstatymo buvo reguliuojamas Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, teismai teisėjų darbo užmokestį skaičiavo atsižvelgdami į jo apskaičiavimą aiškinančius Teisėjų tarybos nutarimus, kurie reglamentavo teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus ir kitus jų apskaičiavimui svarbius dydžius. Be to, Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas, kuris, kaip pirmiau minėta, iki 2008 m. lapkričio 14 d. reguliavo ir teisėjų darbo apmokėjimo sąlygas, Konstituciniam Teismui 2001 m. liepos 12 d. nutarimu pripažinus atitinkamas jo nuostatas prieštaraujančiomis Konstitucijai, nebuvo pataisytas, todėl aiškiai nenustatė taisyklių, kuriomis remiantis turėjo būti skaičiuojamas teisėjų atlyginimas.

Be to, teisėjų valstybines pensijas apskaičiuojant iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio, praktikoje susidaro tokios situacijos, kai asmenų, turinčių labai panašų darbo teisėju stažą, priklausomai nuo datos, kada asmuo nustojo eiti teisėjo pareigas, gaunamos teisėjų valstybinės pensijos dydis labai skiriasi, pavyzdžiui, vienam teisėjui, turinčiam 15 metų ir 10 mėnesių darbo apylinkės teismo stažą, mokamos valstybinės pensijos dydis yra 44 procentais mažesnis už 6 mėnesiais trumpesnę darbo teisėju stažą tos pačios grandies

teisme turinčio teisėjo valstybinės pensijos dydį. Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad principinė nuostata, pagal kurią tos pačios teismų sistemos ir tos pačios grandies teismo teisėjų atlyginimų negalima diferencijuoti (taip pat ir taikant teisę) pagal tai, kada tam tikro dydžio teisėjo atlyginimai buvo nustatyti (*inter alia* pagal tai, ar asmuo pradėjo dirbti atitinkamo teismo teisėju iki nustatant tam tikro dydžio to teismo teisėjo atlyginimą, ar jį jau nustačius) *mutatis mutandis* taikytina ir kitoms teisėjų socialinėms (materialinėms) garantijoms, *inter alia* toms, kurios teisėjams yra nustatytos (taikomos), kai nutrūksta jų įgaliojimai. Atsižvelgiant į tai, taip pat į pirmiau minėtas Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje suformuluotas nuostatas, Įstatymo projekte siūloma atsisakyti teisėjo paskutinių 5 metų prieš nustojant eiti teisėjo pareigas gauto darbo užmokesčio vidurkio kaip teisėjų valstybinės pensijos skaičiavimo bazės ir pakeisti jį Valstybinių pensijų įstatymo 2 straipsnyje nurodyta valstybinių pensijų baze (šiuo metu Vyriausybės nustatytas bazės dydis yra 58 eurai – tai pagal įstatymą minimalus valstybinių pensijų bazinis dydis).

Atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d., 2007 m. spalio 22 d. nutarimuose suformuluotas doktrines nuostatas bei 2015 m. sausio 14 d. sprendime pateiktus išaiškinimus, kad „*teisėjų vienodo teisinio statuso principas nereiškia, kad jų materialinės ir socialinės garantijos negali būti diferencijuojamos pagal aiškius, ex ante žinomus kriterijus, nesusijusius su teisingumo vykdymu sprendžiant bylas (pavyzdžiui, pagal asmens darbo teisėju trukmę)*“, kad „*įstatymų leidėjas ne tik gali, bet ir turi diferencijuoti teisėjų socialines (materialines) garantijas pagal tai, kokios teismų sistemos ir kurios grandies teismo teisėjams jos yra nustatomos*“, kad „*iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisingumo, proporcingumo, protingumo imperatyvų neatitiktų toks teisinis reguliavimas, pagal kurį teisėjų, kurie gavo vienodo ar panašaus dydžio darbo užmokesčių, bet kurių darbo teismuose trukmė labai skiriasi, tokios socialinės (materialinės) garantijos dydis būtų toks pat ar panašus arba teisėjų, kurie gavo vienodo ar panašaus dydžio darbo užmokesčių, bet kurių darbo teismuose trukmė mažai skiriasi, tokios socialinės (materialinės) garantijos dydis būtų labai skirtingas.*“, Įstatymo projekte į teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo formulę siūloma įtraukti teisėjų darbo stažą konkrečioje teismų grandyje atspindinčius dėmenis.

Kadangi galiojančios Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio dalies nuostatos prieštaraujančiomis Lietuvos Respublikos Konstitucijai buvo pripažintos tuo aspektu, kad jose numatytas teisinis reguliavimas sudaro prielaidas susiklostyti ir tokioms teisinėms situacijoms, kai asmuo, buvęs teisėju, kurio valstybinių (kitų nei teisėjų valstybinė pensija) ir valstybinių socialinio draudimo pensijų suma viršija užpraeito ketvirčio prieš tą mėnesį, už kurį mokama teisėjų valstybinė pensija, Statistikos departamento paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio 1,5 dydį arba yra nedaug mažesnė už šį dydį, teisėjų valstybinė pensija apskritai nebus mokama arba bus mokama nedidelė šios pensijos dalis, t. y. teisėjų valstybinė pensija gali tapti *ne realia, o nominalia* konstitucine teisėjo socialine (materialine) garantija nutrūkus jo įgaliojimams, Įstatymo projekte apskritai siūloma atsisakyti teisėjams mokamos valstybinės pensijos maksimalaus dydžio nustatymo.

Įstatymo projekto 2 straipsnyje siūloma nustatyti, kad asmenims, turintiems teisę gauti teisėjų valstybinę pensiją ir atitinkantiems šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, skiriamos teisėjų valstybinės pensijos dydis apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$P = B \times ((S_1 \times K_1) + (S_2 \times K_2) + (S_3 \times K_3) + (S_4 \times K_4) + (S_5 \times K_5) + (S_6 + K_6)), \text{ kur}$$

P – teisėjų valstybinės pensijos dydis litais;

B – valstybinių pensijų bazė;

S₁ – asmens darbo Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtu ar išrinktu tarptautinio teismo teisėju stažas;

S₂ – asmens darbo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėju stažas;

S₃ – asmens darbo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėju stažas;

S₄ – asmens darbo Lietuvos apeliacinio teismo teisėju stažas;

S₅ – asmens darbo apygardos ir (ar) apygardos administracinio teismo teisėju stažas;

S₆ – asmens darbo apylinkės teismo teisėju, Lietuvos Respublikos valstybinio arbitražo valstybiniu arbitru ir (ar) Lietuvos Respublikos ūkinio teismo teisėju stažas;

K₁ – Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtiems ar išrinktiems tarptautinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,63;

K₂ – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,06;

K₃ – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,03;

K₄ – Lietuvos apeliacinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,01;

K₅ – apygardų ir apygardų administracinių teismų teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 0,95;

K₆ – apylinkių teismų teisėjams, Lietuvos Respublikos valstybinio arbitražo valstybiniam arbitram ir (ar) Lietuvos Respublikos ūkinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 0,78.

Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarime ir 2015 m. sausio 14 d. pateiktame kai kurių šio nutarimo motyvuojamosios dalies II skyriaus nuostatų išaiškinime Konstitucinis Teismas, be kita ko, taip pat yra pažymėjęs, kad iš Konstitucijoje įtvirtinto teisėjų ir teismų nepriklausomumo principo kyla draudimas *mažinti įstatymų nustatytą teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygį, inter alia* tų, kurios teisėjams yra nustatytos (taikomos), kai nutrūksta jų įgaliojimai. Pirmiausiai atkreiptinas dėmesys į tai, kad Konstitucinis Teismas nurodo *tik apie įstatymų nustatytą* teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygį. Tai atitinka kitą šio teismo jurisprudencijoje suformuluotą doktrininę nuostatą, pagal kurią, *kai Konstitucijai neprieštaraujančiu įstatymu nustatyta pensija yra paskirta ir mokama*, ši asmens įgyta teisė ir teisėtas lūkestis yra sietini ir su šio asmens nuosavybės teisių apsauga (Konstitucinio Teismo 2003 m. liepos 4 d., 2003 m. gruodžio 3 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2007 m. spalio 22 d., 2008 m. gruodžio 24 d. nutarimai, 2010 m. balandžio 20 d. sprendimas). Pastebėtina, kad 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 6 straipsnio nuostatos, pagal kurias buvo apskaičiuojamas teisėjų valstybinės pensijos dydis, 2010 m. birželio 29 d. nutarimu buvo pripažintos prieštaraujančios Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir nuo tų pačių metų lapkričio 16 d. negalėjo būti taikomos, o šias nuostatas keičiantis įstatymas iki šiol nepriimtas. Šiuo metu teisėjų valstybinės pensijos mokamos vadovaujantis 2013 m. sausio 22 d. priimtu Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus įsakymu „Dėl teisėjų valstybinių pensijų“ Nr. 9FB-1-(4.46). Kartu atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, *ad hoc* pildydamas teisinio reguliavimo spragas ir įpareigodamas Nacionalinę teismų administraciją teisėjams mokėti tam tikro dydžio valstybinę pensiją savo nutartyse, be kita ko, taip pat nurodydavo, kad teismo nustatyto dydžio teisėjų valstybinė pensija bus mokama iki tol, kol įsigalios Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo pataisos, suderintos su Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad teisėjams šiuo metu mokamų valstybinių pensijų perskaičiavimas taikant Įstatymo projekte numatytas nuostatas, dėl kurio kai kuriais atvejais vadovaujantis Įstatymo projekto nuostatomis perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos dydis būtų mažesnis už dabar mokamos valstybinės pensijos dydį, neturėtų būti laikomas įstatymų nustatyto teisėjų socialinių (materialinių) garantijų lygio mažinimu, kaip jis apibrėžiamas pagal Konstitucinio Teismo jurisprudenciją.

Teisėjams taikomų teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientų K₁, K₂, K₃, K₄, K₅ ir K₆ (konkrečių koeficientų reikšmių pagrindimą žr. žemiau) dydžiai apskaičiuoti atsižvelgiant į šias Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje suformuluotas doktrines nuostatas:

„<...> įstatymų leidėjas turi nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris užtikrintų teisėjo ir teismų nepriklausomumą, *inter alia* teisėjo socialines (materialines) garantijas ne tik jam einant pareigas, bet ir nutrūkus jo įgaliojimams <...>“;

„pagal Konstituciją teisėjams nustatytos materialinės ir socialinės garantijos turi būti tokios, kad atitiktų konstitucinį teisėjo statusą ir jo orumą“;

„Tik suteikiant realias, o ne nominalias, konstitucinį teisėjo statusą ir jo orumą atitinkančias socialines (materialines) garantijas ateičiai (*inter alia* teisėjo pensiją) galima užtikrinti, kad teisėjai, vykdydami teisingumą, nepatirtų įstatymų leidžiamosios ar vykdomosios valdžios sprendimų įtakos, valstybės valdžios ir valdymo institucijų ar pareigūnų arba kitų asmenų kišimosi į teisėjo veiklą, taip pat apsaugoti teisėjus nuo tokių galimų įstatymų leidžiamosios, vykdomosios valdžios ar viešojo

administravimo subjektų sprendimų, kuriais būtų daromas spaudimas dėl sprendimų vykdančių teisingumą, ir mažinti korupcijos riziką“;

„<...> pertvarkant pensijų sistemą, įstatymų leidėjo diskrecija reguliuoti teisėjų valstybines pensijas yra siauresnė nei kitų valstybinių pensijų atžvilgiu, nes, be kitų iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, įstatymų leidėjas taip pat yra saistomas Konstitucijoje įtvirtinto teisėjų ir teismų nepriklausomumo principo, inter alia teisėjo socialinių (materialinių) garantijų realumo imperatyvo.“

Nustatant konkrečioje teismų sistemos grandyje dirbusių teisėjų valstybinėms pensijoms taikomas koeficientus, Įstatymo projekte atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo priedėlyje atskiros teismų sistemos ir grandies teisėjams nustatytus pareiginės algos koeficientus ir jų tarpusavio santykį, pavyzdžiui, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjams nustatytas pareiginės algos koeficientas (19,2) yra 10 procentų didesnis nei apygardų ir apygardų administracinių teismų teisėjams nustatytas pareiginės algos koeficientas (17,2), apygardų ir apygardų administracinių teismų teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficiento dydis yra 0,95. Atsižvelgiant į 1994 m. balandžio 12 d. priimto Lietuvos Respublikos ūkinio teismo įstatymo 2 straipsnio nuostatas, pagal kurias ūkinio teismo ir teisėjų statusas visais teismo organizavimo ir veiklos klausimais yra toks pats kaip apylinkių teismų ir apylinkių teismų teisėjų, taip pat į šio įstatymo 1 straipsnio nuostatas, pagal kurias Lietuvos Respublikos ūkinis teismas perėmė iš iki šio įstatymo įsigaliojimo veikusio Lietuvos Respublikos valstybinio arbitražo vykdytą ūkinių ginčų, kylančių iš ūkinės komercinės veiklos, teisminių nagrinėjimą, Įstatymo projekte siūloma minėtų teismų teisėjams taikyti tokį pat kaip apylinkių teismų teisėjams nustatytą teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficiento dydį.

Taigi Įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomi koeficientai teisėjų valstybinei pensijai apskaičiuoti skirtingos grandies teisėjams išlaiko tokias pačias proporcijas kaip ir atskirų grandžių teisėjų pareiginės algos koeficientai. Tokiu pačiu principu vadovaujantis buvo nustatytas ir Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtiems ar išrinktiems tarptautinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas (minėtiems teisėjams taikomas valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas yra atitinkamai 35 procentais didesnis nei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjams taikomas koeficientas). Manytina, kad didesnio Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtų ar išrinktų tarptautinio teismo teisėjų valstybinėms pensijoms apskaičiuoti skirtas koeficiento nustatymas leis tinkamai atsižvelgti į specifinę šių teisėjų statusą bei jų kadencijos trukmės ypatumus.

Siekiant tinkamai atsižvelgti į Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. nutarime išplėtotą vienodo teisėjų statuso principą, kuriuo vadovaujantis taip pat „<...> negalima aiškinti, kad kitas teisėjų socialines (materialines) garantijas (inter alia nustatytas (taikomas) pasibaigus teisėjo įgaliojimų laikui) galima diferencijuoti pagal tai, kada tos garantijos buvo nustatytos (inter alia pagal tai, ar tam tikro teisėjo įgaliojimai pasibaigė iki nustatant tam tikrą garantiją, ar po to).“ , Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalimi Nacionalinė teismų administracija įpareigojama iki 2016 m. sausio 1 d. perskaičiuoti iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtas teisėjų valstybines pensijas ir jas mokėti vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis. Ši nuostata būtų taikoma tiek vadovaujantis 2013 m. sausio 22 d. buvo priimtu Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus įsakymu „Dėl teisėjų valstybinių pensijų“ Nr. 9FB-1-(4.46) apskaičiuotoms teisėjų valstybinėms pensijoms, tiek įgyvendinant konkrečius teismų sprendimus laikinai, kol bus pakeistos teisėjų valstybinių pensijų dydį reguliuojančios įstatymo nuostatos, mokamoms teisėjų valstybinėms pensijoms. Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys į Konstitucinio Teismo nutarimuose suformuluotą jurisprudenciją, pagal kurią „<...> konstitucinė įgytų teisių ir teisėtų lūkesčių apsauga nereiškia, kad įstatymų nustatyta pensinio aprūpinimo sistema negali būti pertvarkoma. Pertvarkant šią sistemą kiekvienu atveju privalu paisyti Konstitucijos.“ , „<...> įstatymų leidėjas, pertvarkydamas pensijų sistemą taip, kad pakeičiami pensinio aprūpinimo pagrindai, asmenys, kuriems skiriama ir mokama pensija, pensijos skyrimo ir mokėjimo sąlygos, pensinio aprūpinimo dydžiai, privalo numatyti pakankamą pereinamąjį laikotarpį“. Įvertinus šias nuostatas, Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad jeigu pagal šį įstatymą perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos dydis yra

didesnis ar mažesnis už tam pensijos gavėjui iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės pensijos dydį, pensijos gavėjui skiriama iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos teisėjų valstybinės pensijos dydžio teisėjų valstybinė pensija, kuri mokama iki 2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ją proporcingai didinant ar mažinant iki teisėjų valstybinės pensijos dydžio, apskaičiuoto vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.

Galiojančios Teisėjų valstybinių pensijų įstatymo 5 straipsnio nuostatos dėl teisėjų darbo stažo teisėjų valstybinei pensijai gauti skaičiavimo Įstatymo projekto 3 straipsniu patikslintos atsižvelgiant į Įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomus teisėjų valstybinės pensijos dydžio apskaičiavimo pakeitimus (atitinkamai numatant teisėjų darbo stažo skirtinguose tos pačios grandies teismuose sumavimą).

Siekiant tinkamai pasirengti šio Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimui, be kita ko, suteikti pakankami laiko iki šio Įstatymo projekto įsigaliojimo paskirtų teisėjų valstybinių pensijų perskaičiavimui, Įstatymo projekto nuostatų įsigaliojimą siūloma nukelti į 2016 m. sausio 1 d.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projekto nuostatos užtikrins tinkamą Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 22 d. ir 2010 m. birželio 29 d. nutarimų įgyvendinimą, taip pat bus užpildyta po Konstitucinio Teismo 2010 m. birželio 29 d. nutarimo įsigaliojimo atsiradusi įstatymo, kuris nustato teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo taisyklės, spraga.

Preliminariais Teisingumo ministerijos skaičiavimais, daugumos teisėjų valstybinių pensijų dydžiai, vadovaujantis Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalies nuostatomis perskaičiuoti pagal Įstatymo projekto 4 straipsnyje pateiktą formulę, būtų artimi teisėjų šiuo metu gaunamų valstybinių pensijų dydžiams ar juos viršytų, kai kurių teisėjų šiuo metu gaunamos valstybinės pensijos dydis ją perskaičiavus sumažėtų. Atsižvelgiant į tai bei siekiant subalansuoti teisėjų valstybinių pensijų mokėjimui skirtas valstybės biudžeto lėšas, Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti pereinamojo pobūdžio nuostatas, kurios leistų laikinai mokėti iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos teisėjų valstybinės pensijos dydžio pensijas jas proporcingai mažinant ar didinant iki pagal šiame Įstatymo projekte pateiktą formulę apskaičiuoto teisėjų valstybinės pensijos dydžio.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Pagal Įstatymo projekto nuostatas teisėjams būtų mokama tokio dydžio valstybinė pensija, kuri atitiktų konstitucinį teisėjo statusą ir jo orumą, leistų tinkamai atsižvelgti į teisėjo darbo specifiką ir jam keliamus nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, taip pat kad tai būtų reali, o ne nominali nustojusio eiti savo pareigas teisėjo materialinė garantija. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto priėmimas turėtų teigiamos įtakos korupcijos mažėjimui.

7. Galima įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, teisės aktai, kuriuos būtina priimti, galiojantys teisės aktai, kuriuos reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant į teisinę sistemą inkorporuoti priimtą Įstatymo projektą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, Įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus, Įstatymo projekte nauji terminai nenumatomi, taip pat nėra keičiami terminų banke esantys terminai ar jų straipsniai.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas neprieštaruoja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai

Siekiant įgyvendinti priimtą įstatymą, iki šio įstatymo įsigaliojimo Teisingumo ministerija, bendradarbiaudama su teisėjų valstybinės pensijas skiriančia ir mokančia Nacionaline teismų administracija, turės peržiūrėti ir inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 68 patvirtintų Teisėjų valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų pakeitimus, taip pat inicijuoti Įstatymo projekto 6 straipsnio 3 dalyje numatytos tvarkos parengimą.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Vidutinė pagal Įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomą formulę perskaičiuota teisėjų valstybinė pensija būtų apie 827 eurus (2854 Lt.), taigi labai artima teisėjų šiuo metu gaunamos valstybinės pensijos vidurkiui. Atsižvelgiant į tai, preliminariais Teisingumo ministerijos skaičiavimais, pagal Įstatymo projekto nuostatas perskaičiuotų teisėjų valstybinių pensijų mokėjimai papildomų valstybės biudžeto lėšų neprireiktų.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Dėl Įstatymo projekto specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „teisėjų valstybinė pensija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3, 4, 5 IR 6
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 10 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) kreipimosi dėl teisėjų valstybinės pensijos skyrimo metu yra Lietuvos Respublikos piliečiai, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje;“.

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 4 straipsnio 6 punktą.

~~6) asmuo turi pajamų, nuo kurių skaičiuojamos ir mokamos valstybinio socialinio pensijų draudimo įmokos, arba gauna valstybinio socialinio draudimo ligos (įskaitant ir darbdavio mokamas ligos dienas), motinystės, tėvystės, motinystės (tėvystės), profesinės reabilitacijos pašalpas ar nedarbo socialinio draudimo išmokas.~~

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Teisėjų darbo stažas teisėjų valstybinei pensijai gauti

Teisėjų darbo stažą teisėjų valstybinei pensijai gauti sudaro laikas nuo 1990 m. kovo 11 d., kurį asmuo dirbo teisėju Lietuvos teritorijoje veikiančiuose teismuose (Konstituciniame Teisme, bendrosios kompetencijos ar specializuotuose teismuose) arba nuo Lietuvos paskirtu ar išrinktu bet kokio tarptautinio teismo teisėju. Jeigu asmuo teisėjo darbo stažą įgijo dirbdamas teisėju skirtinguose **tos pačios grandies** teismuose ir skirtingu laiku, jo įgytas teisėjo darbo stažas teisėjų valstybinei pensijai gauti sumuojamas Vyriausybės patvirtintų Teisėjų valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų (toliau – Nuostatai) nustatyta tvarka.“

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Teisėjų valstybinės pensijos dydis

1. Asmenims, turintiems teisę gauti teisėjų valstybinę pensiją ir atitinkantiems šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, bei įgijusiems ne mažesnę kaip 20 metų teisėjo darbo stažą, teisėjų valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama 45 procentų šio dydžio, skiriamos teisėjų valstybinės pensijos dydis apskaičiuojamas pagal formulę:

$P = B \times ((S_1 \times K_1) + (S_2 \times K_2) + (S_3 \times K_3) + (S_4 \times K_4) + (S_5 \times K_5) + (S_6 + K_6))$, kur

P – teisėjų valstybinės pensijos dydis litais;

B – valstybinių pensijų bazė;

S₁ – asmens darbo Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtu ar išrinktu tarptautinio teismo teisėju stažas;

S₂ – asmens darbo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėju stažas;

S₃ – asmens darbo Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėju stažas;

S₄ – asmens darbo Lietuvos apeliacinio teismo teisėju stažas;

S₅ – asmens darbo apygardos ir (ar) apygardos administracinio teismo teisėju stažas;

S₆ – asmens darbo apylinkės teismo teisėju, Lietuvos Respublikos valstybinio arbitražo valstybiniu arbitru ir (ar) Lietuvos Respublikos ūkinio teismo teisėju stažas;

K₁ – Konstitucinio Teismo arba nuo Lietuvos paskirtiems ar išrinktiems tarptautinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,63;

K₂ – Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,06;

K₃ – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,03;

K₄ – Lietuvos apeliacinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 1,01;

K₅ – apygardų ir apygardų administracinių teismų teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 0,95;

K₆ – apylinkių teismų teisėjams, Lietuvos Respublikos valstybinio arbitražo valstybiniams arbitrams ir (ar) Lietuvos Respublikos ūkinio teismo teisėjams taikomas teisėjų valstybinės pensijos apskaičiavimo koeficientas, kurio dydis yra 0,78.

2. Asmenims, turintiems teisę gauti teisėjų valstybinę pensiją, bet neįgijusiems 20 metų teisėjo darbo stažo ir atitinkantiems šio Įstatymo 3 straipsnyje nustatytas sąlygas, skiriama tokio dydžio teisėjų valstybinė pensija:

1) asmenims, įgijusiems 15 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą, teisėjų valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama 35 procentų šio dydžio;

2) asmenims, įgijusiems 10 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą, teisėjų valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama 20 procentų šio dydžio;

3) asmenims, įgijusiems 5 ir daugiau metų teisėjo darbo stažą, teisėjų valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5, prieš nustojant eiti teisėjo pareigas, metų teisėjo gauto darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama 10 procentų šio dydžio.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta tvarka apskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos ir pagal kitus įstatymus paskirtų pensijų (valstybinių ir valstybinių socialinio draudimo pensijų) suma vienam asmeniui negali viršyti užpraeito ketvirčio prieš tą mėnesį, už kurį mokama teisėjų valstybinė pensija, Statistikos departamento paskelbto šalies ūkio vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio 1,5 dydžio. Pensijos dydžio ribojimą taiko teisėjų valstybines pensijas mokanti institucija.“

5 straipsnis. 10 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 10 straipsnį.

10 straipsnis. Teisėjų valstybinės pensijos mokėjimas, kai pensijos gavėjas persikelia nuolat gyventi į užsienį

1. Teisėjų valstybinės pensijos gavėjui, kuriam ši pensija buvo paskirta, persikėlus nuolat gyventi į užsienį, pensija toliau mokama, jeigu asmens darbo teisėju Lietuvos Respublikos teismuose stažas yra ne mažesnis kaip 20 metų.

2. Jei persikėlusio nuolat gyventi į užsienį pensijos gavėjo darbo teisėju stažas yra mažesnis negu 20 metų, teisėjų valstybinė pensija išmokama išvykimo mėnesį paskirtos (šio Įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka atitinkamai apribotos) pensijos dydžio už 6 mėnesius į priekį ir toliau nebemokama.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais teisėjų valstybinių pensijų mokėjimo tvarką nustato Nuostatai.

4. Sugrįžusiam iš užsienio teisėjų valstybinės pensijos gavėjui (šio straipsnio 2 dalis) nuolat gyventi Lietuvoje teisėjų valstybinės pensijos mokėjimas atnaujinamas nuo pirmos dienos mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį asmuo grįžo nuolat gyventi į Lietuvą. Už tuos mėnesius, už kuriuos teisėjų valstybinė pensija buvo išmokėta (šio straipsnio 2 dalis), pensija antrą kart nemokama.

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 ir 4 dalį, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.
2. Nacionalinė teismų administracija iki 2016 m. sausio 1 d. perskaičiuoja iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtas teisėjų valstybines pensijas ir jas moka vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis.
3. Jeigu pagal šį įstatymą perskaičiuotos teisėjų valstybinės pensijos dydis yra didesnis ar mažesnis už tam pensijos gavėjui iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos valstybinės pensijos dydį, pensijos gavėjui skiriama iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtos teisėjų valstybinės pensijos dydžio teisėjų valstybinė pensija, kuri mokama iki 2018 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ją proporcingai didinant ar mažinant iki teisėjų valstybinės pensijos dydžio, apskaičiuoto vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas